

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă <i>Justinian Patriarhul</i>
1.3. Departamentul	Teologie Sistematică, Liturgică și Artă Sacră
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Artă Sacră

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Artă creștină: Tehnici și stiluri artistice tradiționale						
2.2. Titularul activităților de curs	Mușat Andrei Florin						
2.3. Titularul activităților de seminar	Mușat Andrei Florin						
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	3.2. Din care Curs	1	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	3.5. Din care Curs	14	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					-
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					17
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutorat					10
Alte activități					
3.7. Total ore de studiu individual					20
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Rezultatele învățării

Codificare Rezultat	REZULTATELE ÎNVĂȚĂRII		
	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
	C1 Cunoașterea și înțelegerea conceptelor de bază referitoare la compatibilitatea materialelor și tehnicilor folosite pe diferite suporturi murale sau panouri portabile.	A1 Abilitatea de a aplica și corela în mod corect cunoștințele acumulate pentru rezolvarea diferitelor probleme legate de tehnicile tradiționale din arta murală sau icoană.	Însușirea regulilor de muncă eficientă, atitudini responsabile față de domeniul artă bisericească, pentru valorificarea creativă a propriului potențial.
	C2 Cunoașterea comparativă a caracteristicilor tehnicilor și stilurilor din pictura murală eclezială.	A2 Abilitatea de a identifica particularitățile stilistice ale școlilor de pictură eclezială din secolele XIV-XVIII.	Dezvoltarea capacității de evaluare și autoevaluare artistică.
	C3 Înțelegerea excluderii unor materiale contemporane incompatibile cu tehnicile tradiționale, precum și a incompatibilității dintre tehnologii moderne neaplicabile pe suporturi istorice	A3 Capacitatea de a descrie și utiliza materialele constitutive și tehnicile folosite în arta murală eclezială.	Informarea și cunoașterea continuă prin intermediul metodelor și tehnicilor adecvate de învățare în domeniul artistic; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Conținuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Școala cretană, după căderea Constantinopolului: Influențe venețiene (perspectiva și clar-obscur)	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
2. Școala cretană: <i>Clasicismul</i> artelor postbizantine din Grecia și Cipru sec. XV-XVI	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
3. Artă eclezială din Balcani sec. XV-XVII Conservatorismul mediului monahal în Serbia Școlile de la Morava, Raska și Kosovo; în Macedonia (de Nord) Ohrid, Lesnovo; în Bulgaria Școala de Tryavna, Samokov	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
4. Transilvania și Nordul Maramureșului XVI-XVIII: Dezvoltarea bisericilor de lemn; arhitectura vernaculară cu programe iconografice adaptate local.	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
5. Particularități tehnice și estetice ale artei brâncovenești sec. XVII	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
6. Particularități tehnice și estetice ale artei brâncovenești sec. XVII	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
7. <i>Emanciparea</i> zugravilor de subțire: Școala de la Căldărușani, Agapia, Buzău. Anunțul academismului	<i>Explicații, dialog dirijat, demonstrații practice.</i>	2 ore
7.2. Seminar		

1. Studii practice după Andreas Ritzos, Michael Damaskinos, Angelos Akotantos (sec. XV)	<i>Explicații, discuții pe baza desenelor executate, materiale didactice imprimate, studiu de observație după model, obiect gips.</i>	2 ore
2. Studii practice după Frangos Katelanos, Teofan Strelitzas (Cretanul) sec. XVI.	<i>Explicații, discuții pe baza desenelor executate, materiale didactice imprimate, studiu de observație după model, obiect gips.</i>	2 ore
3. Studii practice comparative; Portret și ilustrări ale programelor iconografice specifice epocii.	<i>Explicații, discuții pe baza desenelor executate, materiale didactice imprimate, studiu de observație după model, obiect gips. Activitate studiu atelier</i>	2 ore
4. Studii de portret din bisericile Ieud-Deal, Călinești-Căieni, Budești	<i>Explicații, discuții pe baza desenelor executate, studiu de observație după model, obiect gips.</i>	2 ore
5. Studii practice după fragmente anatomice din artele brâncovenești	<i>Explicații, draperie, Activitate studiu atelier</i>	2 ore
6. Studii practice după fragmente anatomice din artele brâncovenești	<i>Activitate studiu atelier</i>	2 ore
7. <i>Conversia</i> zugrav-artist, apariția icoanelor semnate. Dezbateră problematicii autorului, tensiunea între interpretare estetică și teologiaicoanei, note despre pierderi și câștiguri.	<i>Activitate studiu atelier</i>	2 ore
Bibliografie 1. CORNEL ALINCĂI, Introducere în gramatica limbajului vizual, Ed. Polirom, 2010 2. JOHN BAGGLEY, Porți spre veșnicie, icoanele și semnificația lor duhovnicească, Ed. Spăhnia, București, 2004 3. BARTOȘ m.J., Compoziția în pictură, Ed. Polirom, Iași, 2009 4. CENNINI, CENNINO, <i>Tratatul de pictură</i> , Ed. Meridiane, București 1977. 5. DIONISIE DIN FURNA, <i>Erminia Picturii Bizantine</i> , Ed. Sophia, București 2000. 6. HAVEL MARK, <i>Tehnica tabloului</i> , București 1980. 7. KIPLIK D. I., <i>Materialele colorante ale picturii</i> , E.S.P.L.A., București 1952. 8. LĂZĂRESCU LIVIU, <i>Tehnica picturii în ulei</i> , Ed. Polirom, București 2009. 9. LĂZĂRESCU LIVIU, <i>Culoarea în artă</i> , Ed. Polirom, București 2009. 10. MAYER R., <i>The Artists Handbook of Materials and Techniques</i> , Vicing Press, New York 1985. 11. MAYER R., <i>The Painter's Craft</i> , by Penguin Books, New York, 1948. 12. ORBAN, NICOLAE, <i>Pigmenți anorganici pentru lacuri, vopsele și cerneluri</i> , Ed. Tehnică, București 1974. 10. VERONA A.G., <i>Pictura – Studiu Tehnic</i> , Ed. Școala superioară de pictură monumentală a arhiepiscopiei București, 1943. 13. VINNER A., <i>Materiale de pictură</i> , Casa Centrală a creației populare, București 1956. 14. SANDULESCU-VERNA C., <i>Materialele și tehnica picturii</i> , Ed. Marineasa, Timișoara 2000. 15. THOMPSON, D.V., <i>Practica Picturii în Tempera</i> , Ed. Sofia, București 2004. 16. TRIFA A., <i>Tehnici iconografice bizantine și contemporane</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca 2013. 17. <i>Fresco Painting of Post-Byzantine Macedonia</i> — Onufrienko, 2024 18. <i>Series Byzantina: Studies on Byzantine and Post-Byzantine Art</i> — vol. recent 2020 19. <i>The Routledge Handbook of Byzantine Visual Culture in the Danube Regions, 1300–1600</i> — editori: Maria Alessia Rossi & Alice Isabella Sullivan 2024		

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și

din străinătate. Pentru o mai buna adaptare la cerințele pieței muncii a conținutului disciplinei au avut loc și se realizează în continuare întâlniri cu reprezentanți ai deținătorilor obiectivelor de patrimoniu din mediul eclezial și laic.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Participare activă	Examen	70%
9.5. Seminar	Verificare finală / Caiet de schițe	Corectură	30%
Standard minimum de performanță	Capacitatea de a distinge particularitățile unui volum dat spre studiu, punând în practică noțiunile teoretice și procedeele aplicate de observație și analiză cantitativă și calitativă a unui volum și executarea acestuia respectând etapele de execuție specifice domeniului desenului.		

Data Completării
30.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în
departament

01.10.2025

Semnătura Directorului de
Departament